

Моя велична українська мова!

Писемність, мова – то є душа кожної нації, її святощі, її найцінніший скарб. В мові – наша давня й нова культура, ознака нашого національного визнання.

Кожного року, 9 листопада, в Україні відзначають День української писемності та мови. Свято започатковано в 1997 р., коли Президент України Леонід Кучма на підтримку ініціативи громадських організацій та з урахуванням важливої ролі української мови в консолідації українського суспільства видав Указ № 1241/97 «Про День української писемності та мови».

Дата Дня української мови та писемності припадає на православне свято – день вшанування преподобного Нестора-літописця – послідовника творців слов'янської писемності Кирила і Мефодія. Адже дослідники вважають, що саме з його праці починається писемна українська мова. Колись навіть дітей віддавали до школи саме у цей день, після служби у церкві, де молились та просили у Нестора-літописця аби благословив майбутніх учнів. Це й не дивно, адже преподобний здобув всесвітню славу взявши участь у літописанні Київської Русі і залишивши світу неоціненний скарб – «Повість минулих літ».

Українська мова належить до слов'янської групи індоевропейської мовної сім'ї. Число мовців – понад 45 млн, більшість яких живе в Україні. Поширена також у Білорусі, Молдові, Польщі, Росії, Румунії, Словаччині, Казахстані, Аргентині, Бразилії, Великій Британії, Канаді, США та інших країнах, де мешкають українці.

Упродовж століть українська мова, так само, як і її носій – український народ – зазнавала суттєвих утисків і заборон з боку різних держав, зважаючи на те, під чією владою опинялася Україна. Нині українська мова має державний статус, але зазіхання на неї не припиняються. Отже, нам українцям, варто докладати зусиль, щоб українська мова не тільки зберігалася, а й розвивалася. Нею варто розмовляти, писати, послуговуватися будь-де, шанувати і вивчати її протягом усього життя, адже вона наша рідна мова.

*Поки жива мова в устах народу,
до того часу живий і народ.
І нема насильства нестерпнішого,
як те, що хоче відірвати у народу спадщину,
створену незчисленними поколіннями
його віджилих предків.
К. Ушинський*

В бібліотеці ВСП «Рівненський технічний фаховий коледж НУВГП» оформлено книжкову виставку «Моя велична українська мова!», присвячену Дню української мови та писемності. Запрошуємо всіх бажаючих до читальної зали для ознайомлення з книжковими виданнями, які представлені на виставці.

Цікаві факти про українську мову

1. Двоїна – втрачена ознака української мови, про яку сьогодні мало хто знає. Наприклад, казали не «два слова», а «дві слові». Двоїну примусово вилучили у 1933 р. задля знищення рис української мови, які відрізняли її від російської.
2. В українській мові існує три форми майбутнього часу: проста, складна і складена.
3. У 1918-1920 рр. українська мова була офіційною мовою Кубанської Народної Республіки. Так, значно ширшими були межі поширення української мови раніше. Слід лише поглянути на мовну карту 1871 р., де солов'їна розлітається «Від Сяну до Дону».
4. Українська мова тісно пов'язана зі старослов'янською – спільною мовою предків всіх сучасних слов'ян.
5. За доведеними результатами дослідження вченого В. Кобилюха наша мова сформувалась ще X-IV тис.р. до нашої ери. Тож походження багатьох слів слід шукати в санскриті, а не в російській, німецькій, турецькій, грецькій та інших мовах. Адже вони виникли значно пізніше за українську.
6. Надавати усім словам зменшувально-пестливу форму – це мабуть не тільки особливість мови, а й особливість нашого народу. Навіть державний гімн містить пестливі слова типу «сторонці». Та що там – навіть «воріженьки» у нас звучить надзвичайно лагідно.

7. Попри пестливе звернення до воріженьків, українці все ж сильний народ, який вміє за себе постояти. Про це свідчить словник синонімів, у якому найбільше синонімів, аж 45, має слово «бити».
8. Найбільша кількість слів в українській мові починається з літери «П». Найменш уживаною виявилась літера «Ф». У більшості випадків, слова які починаються з цієї літери, запозичені з інших мов. А ви ніколи не помічали, як старенькі люди вимовляють замість «Ф» – «ХВ»? (фіртка – хвіртка, фанера – хванера, Федір – Хведір).
9. 7 відмінків іменника, до яких ми звикли, вирізняють українську мову серед східнослов'янських. Сьомий, кличний відмінок, існує лише в граматиці древніх мов: латині, грецькій та санскритській граматиці.
10. В українській мові дві букви «г». Раніше, одна із них, яка позначається як «г», була вилучена з уживання, але в 90-ті роки знову увійшла в українську мову.
11. Назви всіх дитинчат тварин в українській мові відносяться до середнього роду.
12. Починаючи з XVIII ст. і до XIX ст. в українській мові використовувалося до п'ятдесяти різних систем письма! Тому за кількістю орфографії українська мова перевершує навіть найскладнішу – монгольську.
13. Українська мова має напівофіційний статус в США (округ Кук штату Іллінойс). До округу входить Чикаго разом з передмістями. А українська мова була обрана як одна з найбільш вживаних мов у даній місцевості.
14. Найдовше слово в українській мові – «дихлордифенілтрихлорметилметан». Назва хімікату для боротьби з шкідниками складається аж з 30 літер!
15. Сучасна українська мова налічує близько 256 тис. слів і включена до списку мов, які успішно розвиваються до сьогодні.
16. Івана Котляревського не дарма вважають основоположником нової української мови. Офіційно вважається, що саме після видання його «Енеїди», наша мова була прирівняна до літературної.
17. Найбільше перекладений літературний твір – «Заповіт» Тараса Шевченка. Його переклали на 147 мов народів світу.